

ԹԻԻ 24

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ 1912-13 ՇՐՋԱՆԻ
ԵՐԵՎԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔԸ

ՆԻՍՏ ԵՊ.

15 Մարտ 1913

Տպագրութիւն Ռ. ՍՏ.Գ.Ս.Ն.
ՂԱԼԱԹԻԱ, Գուրշուկու Խան, Թիւ 7, Կ. ՊՕԼԻՍ

1913

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ

(Ա. Վ. իմաստ)

1. Տ. Եղիշէ Արքեպ. Դուրեան
2. Տ. Վահրամ Դ. Մանչուհի
3. Տ. Զարմայր քհնյ. Կէղիւրեան
4. Տ. Տրդատ Գրնյ. Պօլանեան

(Բ. Վ. իմաստ)

5. Դրիգորիս Ծ. Վ. Պալազեան
6. Տ. Բարդող քհնյ. Թաղմանեան
7. Աբէլ Գահ. Երէցեան
8. Սուրիաս Դ. Պալազեան

(Գ. Վ. իմաստ)

9. Հմայեակ Արքեպ. Դիմաքսեան
10. Մաղարիտ Եպիս. Տէրունեան
11. Եղիկ Ծ. Վ. Պապեան
- 12.

(Դ. Վ. իմաստ)

13. Արիստակէս Ա. Գահ. Զիգմէնեան
14. Խորէն Դ. Յարութիւնեան
15. Յուսիկ Դ. Քաջունի
16. Տաճատ Դ. Փաշաւան

(Ե. Վ. իմաստ)

- 17.
18. Հմայեակ Գահ. Էքսէրեան
19. Միքայէլ Դ. Աշեան
- 20.

ԱՇԽԱՏԱՆԿԱՆՔ

(Ա. Վ. իմաստ)

Ելուպ Ս. Եղիա

21.

Խառնիկ

22. Պետրոս Դ. Հալանեան
23. Սմբատ Դ. Քեաթիպեան
24. Պետրոս Դ. Խօրասանեան

Մագրի-գիւղ

25. Երուանդ Է. Պէյազեան
26. Թադևոս Դ. Արեւեան
27. Տօթ. Լ. Մալխասեան
28. Յակոբ Դ. Պօլանեան
29. Յովհաննէս Դ. Իսապուլեան
30. Սարգիս Դ. Պէյրեան
- 31.

Պէյլիսէրէ

32. Զօրայ Դ. Այաթաճան
33. Զոհրաբ Դ. Գալա գահ

Սան-Սթեփանո

34. Գէորգ

Է. Ֆ.

Ապանեան

Օրբարիւղ

35. Խաչիկ

Է. Ֆ.

Սըվանեան

36. Տօթ. Ստեփան

Է. Ֆ.

Թէրզեան

(Բ. Վ. իմաստ)

Բերա-Կաղար-փառա

37. Արամ

Է. Ֆ.

Հալանեան

38. Մանուկ

Է. Ֆ.

Ազարեան

39. Յակոբ

Է. Ֆ.

Էսանեան

40. Ստեփան

Է. Ֆ.

Դարանեան

41. Տօթ. Վահրամ

Է. Ֆ.

Թորգոմեան

42. Տիրան

Է. Ֆ.

Կիւմուշկէրտեան

43.

44.

45.

Կարթալ-գնալը

46. Ա.

Է. Ֆ.

Վառման

Կուրուչեմէ

47.

Պէլիքաւ

48. Միհրդատ

Է. Ֆ.

Հայկազն

Ֆերիգիւղ

49. Եղուարդ

Է. Ֆ.

Գարակէօզեան

50. Հրանտ

Է. Ֆ.

Ասատուր

51. Մարկոս

Է. Ֆ.

Նաթանեան

52. Յակոբ

Է. Ֆ.

Պահրի

(Գ. Վ. իմաստ)

Գաթիգիւղ

53. Աղասի

Է. Ֆ.

Ազատեան

54. Եղուարդ

Է. Ֆ.

Շիրինեան

55. Միհրան

Է. Ֆ.

Շիրինեան

56. Ներսէս

Է. Ֆ.

Օհանեան

57. Սարգիս

Է. Ֆ.

Էսմէրեան

58.

59. Անտոն

Է. Ֆ.

Թարագ

Եէնի-Գարու

60.

61.

Պալաթ

62. Տօթ. Կարապետ

Է. Ֆ.

Եղուպեան

63.

64. Յարութիւն

Է. Ֆ.

Մոստիչեան

65. Ստեփան

Է. Ֆ.

Թելլիեան

Սկիւտար Եէնի Մահալլէ

66. Թորգոմ

Է. Ֆ.

Պօլանեան

67. Հմայեակ

Է. Ֆ.

Խորսպեան

68. Վահան

Է. Ֆ.

Մուրէն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1912—1913 ՆԱՏԱՇՐՋԱՆԻ

ՆԻՍՏԻԴ.

15 ՄԱՐՏ 1913

ՆԱԽԱԳԱՀ.— Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԱՐԲԵՊ. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ.— ՀԱՅԿ ԷՖ. ԽՕՃԱՍՍՐԵԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1.— Տեղեկագիր Կալուածոց եւ Նախաձեռնութեան Դիւաններուն, ի մասին Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մագուսեանի հաշուական խնդրոյն իրաւարարութեան կարգադրման:

2.— Տեղեկագրութիւն Ազգ. Վարչութեան ի մասին թիւ 17 լրսեւի խնդրոյն:

3.— Տեղեկագիր Խորհրդարանական Յանձնաժողովի՝ ի մասին Երէցեան Եպ.ի ամբաստանութեան խնդրոյն:

ԲԱՑՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՅ

ըլլաւուն, կը հրաւիրենք Հմայեակ Սրբազան Նախագահելու:

(Հմայեակ Սրբազան կ'արտասանէ աղօթքը):

Նիստը տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանի մէջ եւ ժամը 3ին, ատենը բացուեցաւ ի ներկայութեան 45 երեսփոխաններու, որոնց թիւը յետոյ յանգեցաւ 56ի:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Յարութիւն ԷՖ. Մագուսեան Նամակով ժը իր բացակայութիւնը կը յայտնէ՝ անձնական տկարութեան պատճառով: Կ'արձանագրենք օրինաւոր բացակայ:

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ Վ. ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Պատրիարք Սրբազանը անձնական տկարութեան պատճառով բացակայ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Վառչապուհ ԷՖ. Մալիւկեան հրաժարալիբ զրկած է երեսփոխանութենէ:

336654

Ե. ՇԻՐԻՆՆԵԱՆ ԷՖ.— Կարճ կապենք, թէ և ճարտարագետին հայելը կայ մէջանդը, որ կ'ըսէ թէ 7—800 ոսկիէն աւելի ծախ տուած է, ճարտարագետին անունն ալ կայ, Գարակէօղեան էֆ.ն է:

Ժ. ՍՍՅԱՊԱՆԵԱՆ ԷՖ.— Ստորագրուած թիւը կայ ճարտարագետին:

Ե. ՇԻՐԻՆՆԵԱՆ ԷՖ.— Տօքիւմաններ կան մէջ տեղ որ վարչութեան ըսածին հակառակը կ'ապացուցանեն, բայց, ըսի, կարճ կապենք, որովհետեւ ատենը չէ այդպէս բաներ քրքրելու: Ապա թէ ո՛չ, որո՞ւ հրամանով եղած են ծախսերը, պէտք կըլլայ հարցնել լոկ պատրիարքին հրամանով վճարումներ եղած են, միայն Պատրիարքին հրամանով ծախսեր եղած են...

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Եթէ բաւարար չէք նկատեր վարչութեան պատասխանը, օրակարգի կ'անցնենք ինդիրը, այն ատեն թոյլ կուտամ որ վիճարանիք:

Վ. ԹԷՔԷՆԵԱՆ ԷՖ.— Կը թուի թէ բաւարար չէ այս հարցումին նկատմամբ վարչութեան տուած բացատրութիւնը: Ահա՛ գո՛չ չէ հարցումն ընող մեր պաշտօնակիցը և միայն կարճ կը կապէ: Անոր պէտք է հարցընենք: Եթէ ան գոհացուցիչ կը գտնէ, այն ատեն կը փակենք ինդիրը: Ապա թէ ո՛չ ժողովին լրջութեան չի վայելի գործը կարճ կապելու համար՝ նկատի չառնել աւարկութիւնները և փակել:

Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԷՖ. (վարչութեան կողմէ) — Խնդիրը անուշիկ կապել կարելի չէ անշուշտ և չի վայելի ժողովին: Վարչութիւնս՝ ըստ օրինի՝ այդ հարցումը զրկեց Տեսեալեան Խորհուրդի քննութեան, և ան քննեց և թիւերով ու հաշիւներով տեղեկագիր մը տուաւ մեզի: Նախապէս անգամ մը արդէն քննուած էր Պատրիարքարանի շինութեան նախագաշիւը, տեղին վրայ ճարտարագետական քննութիւն կատարուած և որոշուած արուած էր շինութեան: Վերջին անգամն ալ, Տեսեալեան Խորհուրդը և ճարտարագետները քննեցին թէ ո՞րչափ գումար ծախսուած է, և

ստուգուեցաւ որ Շինութեան Յանձնախումբը վաւերացուած նախահաշիւէն 525 զրկ. ալ պակաս ծախսած է նախահաշիւէն:

Գ. ՆԵՄՅԷ ԷՖ.— Քանի՞ ճարտարագետներ քննած են:

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Եղածը հարցում մըն էր, վարչութիւնը բացատրութիւն տուաւ: Եթէ բաւարար չի նկատուի անիկա, հարցում ընողը հարցապնդումի կը վերածէ զայն: Ասիկա չատ պարզ կանոն մըն է, Հետեւաբար առանց այլեւ խօսք տալու ու է մէկին, ժողովին կամքը կը հարցնեմ, եթէ բաւարար կը համարուի, ինդիրը կը գոցենք, եթէ ո՛չ հարցապնդումի կը վերածուի և նոր բացատրութիւններ կը պահանջուի վարչութիւնէն:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ.— Բաւական կարեւոր ինդիր մէն է ասիկա: Շիրինեան էֆ. կը յայտնէ թէ սուսմից ու է որոշումի ծախսեր եղած են, ասիկա հակասահմանադրական է, պէտք է նկատի...

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Բայ Շիրինեան էֆ. ինքը ներկայ է, և անոր թողուցէք որ քննադատի իր իրաւունքը իրեն պահէ:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ.— Ապա ինչո՞ւ ժողովին բերիք ինդիրը, անշուշտ պէտք է վիճենք:

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Տարրական օրէնքի մը վրայ այլեւ աւելորդ է վիճիլ, Ով որ բաւարար կը նկատէ վարչութեան բացատրութիւնները թող ձեռք վերցնէ:

(48 քո էի մեծամասնութեամբ որոշուեցաւ բաւարար նկատել):

ՎԱՆԱՅ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Պատի կարգացուի վարչութեան պատասխանը. նախանկատ և ճանկիւլեան էֆ. ի հարցումին՝ ի մասին Գաբաժանէան էֆ. ի սպանութեան:

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց հետեւեալ զիրը).—

15 Մարտ 1913

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆ.

Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյ
Ի Կ. Պոլիս.

Պատկ. Ժողովդ Ազգ. վարչութեան յղած էր Ազգ. երեսփոխաններէն Մարկոս Նաթանեան և Յարութիւն Ճանկիւլեան էֆէնտինեբու մէկ հարցադրին որ կը վերաբերէր վաճառքաւորական հանգուցեալ Պետրոս էֆ. Գաբաժանէանի եղբորական սպանութեան ինդիրոյն:

Ազգային վարչութիւնս ի լուր այս ցաւալի ոճրին, որ անցեալ Դեկտեմբերի 23ին տեղի ունեցեր էր, փութացած էր արդէն անմիջապէս նոյն ամսոյ 26ին մէկ կողմէ հեռագրով տեղեկութիւն պահանջել վանայ Առաջնորդարանէն, և միւս կողմէ դիմել Ներքին-Գործոց Նախարարին՝ որ վանայ Կուսակալին հեռագրին վրայ, դժբաղդաբար հաստատեց այս ցաւալի իրողութիւնը, աւելցնելով թէ հանգուցեալն զաւկին կողմէ եղած կասկածանայ վրայ երկու Հայեր ձերբակալուած են, և թէ դատական իշխանութիւնը համոզիչ փաստեր գտած ըլլալով, բանտարկած է զանոնք, և թէ քննութիւններն ու հետազոտութիւնները խստիւ կը շարունակուին:

Այս տեղեկութեանց վրայ հասաւ Գեղեթեմար 28ին վանայ Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Տ. Յովսէփ Արքեպիսկոպոս Սաբաճեանի հեռագրական պատասխանն և ի վերջոյ նոյն թուականաւ մէկ նամակն, որոնցմով կը ծանուցուէր թէ հանգուցեալն երկու Հայ եղբայրներու հետ ջրաղացքի դատ մ'ուսնեալուն բերմամբ՝ այս վերջինները կասկածով ձերբակալուած են, և թէ այս ոճրագործութեան շարժառիթն ու ոճրագործները անյայտ կը մնան:

Բնական էր որ իրաց այս վիճակին մէջ հարկ կ'ըլլար սպասել քննութեանց ելքին, բայց և այնպէս պարբերաբար մեր դիմումները շարունակուեցան, և Ներքին-Գործոց նախարարութեան կողմէ հրահանգներ ուղղուեցան գործը փութացնելու համար, ինչպէս որ

վերջին անգամ ալ այս նպատակաւ թաղրի մը մատուցուեցաւ, որպէս զի ճշմարտութիւնն երեւան գոյ, և բանտարկեալներն ընդերկար կասկածի տակ և ի բանտի չ'մնան:

Կը տեսնուի ուրեմն թէ ինդիրն իր հետապնդման շաղկին մէջ է, և բնական է որ արդիւնքն ալ իր ժամանակին կրնայ ծանուցուիլ:

Մնամք խորին յարգանքօք

Դիւան Կրօն. Ժողովոյ

Ատենադպիր

Գ. Վ. ՊԱՆԱՔԵԱՆ

Ատենապետ

ԵՂԵՇԷ ԱՐՔԵՊ.

ԴՈՒՐԵԱՆ

Դիւան Քաղ. Ժողովոյ

Ատենադպիր

Տ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Ատենապետ

Ս. ԳԱՐԱՆԵԱՆ

ԱՏԵՆ. ԷՖ.— Վարչութեան բացատրութեան մասին հարցում ընողները ըսելիք ունին...

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ ԷՖ.— Ինչպէս կը տեսնուի վարչութիւնը աւելի ջանացած է ձերբակալուածները ազատել տալ՝ քան հետապնդում կատարել որ բուն ոճրագործները գտնուին և պատժուին: Մենք այդ հարցումը բերելով ըսինք թէ ով որ ալ ըլլայ ոճրագործը, Հայ թէ Թուրք, պէտք է պատժուի: Երբ Հայաստանի մէջ ու է սպանութիւն մը կը գործուի, անմիջապէս կը հետապնդուի՝ երբ Թուրք մըն է ոճրագործը, ինչո՞ւ համար ուրեմն այս ոճրագործութիւնն ալ չհետապնդուի: Մենք պէտք չէ երկու չափ երկու կշիռ ունենանք մեր հետապնդումներու մէջ, ով որ ալ ըլլայ ոճրագործը հայեր ալ ըլլան պէտք է պահանջենք որ գտնուին, ինչպէս որ ուրիշ ոճիւններու, օրինակ Հաննա էֆ. ի դէմ գործուած ոճիրին հեղինակը երեւան բերելու համար ըրինք: Վարչութիւնը կ'ըսէ թէ այս մասին ալ բազմիւր զրուած է, բայց՝ իր տուած բացատրութեանց նայելով ես՝ իմ մասին այնպէս համոզուեցայ թէ միայն ձերբակալուածները ազատելու համար արուած է այդ քաղաքը:

Տ ԵՐԿՆԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Մեր պատասխանողին մէջ կայ ոճ-րագործը գտնելու կէտն ալ, կ'երեւի թէ ու-շադրութիւն չեղաւ ստոր:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ ԷՖ. — Եթէ կարգաց-ուածը այդպէս է, շատ գոհ եմ: Բայց այդ-պէս չէ: Թող մէյմըն ալ կարգացուի:

(Ատենադպիր ԷՖ. նորէն կը կարգայ Վարչութեան վերոյիշեալ պատասխանողները):

ՉՍՅՆԵՐ. — «Ճշմարտութիւնը երեւան գալ»ը այդ ըսել է:

Մ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ ԷՖ. — Այդ պատասխա-նադիրը փաստաբանական ոճով գրուած է և եզրակացութիւնը վարպետօրէն հանուած է, չըսեր թէ բուն ոճագործը գտնուի. այլ «ճշ-մարտութիւնը երեւան գալ», որ կրնայ դա-նազան կերպով մեկնուիլ:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Երբ Վարչութիւնը մեզ կ'ըսէ թէ՝ սա իմաստով գրած ենք, ժողո-վիս կ'իյնայ հաւատալ: Սակայն արիւ իրա-ւունք մըն ալ ունի ժողովս, կրնայ ըսել թէ քագրիւրը բերուի հոս տեսնենք: Բայց ժողովը չի կրնար իր ուզած հետեւութիւնը հանել, քանի որ Վարչութիւնը ինքն իսկ կ'ըսէ թէ այդ միտքով գրած է «Թագրիւր»ը:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Աւելին կայ դեռ, ես պիտի ըսեմ:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Եթէ կ'ուզէք, այսուհետեւ Վարչութիւնէն պահանջենք որ իր գրած թագ-րիւրներն ալ ժողովիս բերէ որ տեսնենք թէ ինչպէս շարադրած է, որ թուականին գր-ուած է և ըստ այնմ հրահանգ տանք:

Հ. ԱՐԱՄԵԱՆՅ ԷՖ. — Դիտելով իրաւունք չունի իր կողմէն թեկադրութիւններ ընելու:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Արամեանց ԷՖ. ես իրա-ւունք չունի խորհուրդներ տալու դիւանին:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Իմ պնդումիս պատճառը այն է որ, երբեք գոհացուցիչ չէ վարչութեան բացատրութիւնը, Հայաստանի որ կողմը որ ամենապարզ ոճիւրներ իսկ գոր-

ծուին, առաջնորդները անմիջապէս լուր կու-տան Պատրիարքարանին, իսկ Սարաճեան Սրբազան, որ ինքն ալ ամենափոքր ոճիւրը անգամ կը փութայ իմաց տալ, այս մեծ ո-ճիւրի մասին նոյն իսկ տեղեկութիւն տալ չէ բարեհաճ, և պատրիարքարանը ինքն է որ ստիպուած է տեղեկութիւն պահանջել. ար-ուած տեղեկութիւնն ալ շատ մութ է: Եր-կորդ, վարչութիւնը կ'ըսէ թէ այդ երկու անմեղ Հայերը արձակել տալու կը ջանայ, թերեւս այդ հայերն են յանցաւորները: Կը փափաքէի «Թագրիւր»ը տեսնել, որ իմանամ թէ ինչ ոճով և երբ գրուած է:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Եթէ ժողովը կ'ուզէ, Վարչութիւնէն լրացուցիչ տեղեկութիւններ պահանջենք: Խօսքը էսմէրեան էՖ. ինչ է:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՖ. — Եթէ խօսք կուտաք ուրիշ, ես ալ խօսք կ'ուզեմ, բայց նախ օրակարգի պէտք է անցնի խնդիրը:

Տ. ԵՐԿՆԵԱՆ ԷՖ. — Վարչութեան կող-մէ լրացուցիչ բացատրութիւն մը տամ, ա-ւելորդ վիճարանութեանց տեղի չտալու հա-մար: Մենք կ'ըսենք թէ մեր դիմումին նը-պատակը այն է որ ոճիւրի մասին քննութիւն կատարուի և պատասխանատուն երեւան հանուի, երբ կ'ըսեն «արդիւնքը փութաց-նել», ատիկա իր մէջ կը բովանդակէ նաե ոճագործը երեւան բերելը, և հետեւաբար եթէ անմեղներ կան ձերբակալուած, բուն ոճագործները երեւան գալով է որ պիտի արձակուին: Կը զարմանանք թէ այսքան պարզ բան մը ինչո՞ւ վէճի տեղի կուտայ:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Դաբամաճեանը ըլլալուն համար է որ...:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ժողովը մի՛ ազմկէք ձանկիրեան էՖ.

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Ինչո՞ւ տեղե-կութիւն չառաւ Սարաճեան Սրբազան:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Հարցում մը եղած էր, Վարչութիւնը իր պատասխանը բերած է: Պէտք է որոշ ըսենք թէ՛ լրացուցիչ բացա-րութիւններ կը պահանջենք վարչութիւնէն, թէ քագրիւրը ժողովիս բերէ և ցուցնէ իր

թուականովը և շարադրութիւնովը: Հարցու-մի մը պատասխանը կ'ամ գոհացուցիչ կը նը-կատուի և խնդիրը կը փակուի, կամ լրա-ցուցիչ բացատրութիւններ կը պահանջուի և կամ օրակարգ կ'անցնի: Բայց մենք հոս կը վիճարանինք այնպէս որ իրը թէ օրակարգի վրայ եղած խնդիր մը ըլլար:

Վ. ԹԵՔԵՆԵԱՆ ԷՖ. — Ես պիտի ըսեմ թէ ինչո՞ւ գոհացուցիչ չէ:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՖ. — Օրինական դիտողութիւն մը: Վարչութեան բացատրու-թիւնը գոհացուցիչ չնկատուեցաւ, ուրեմն օ-րակարգի պէտք է անցնենք խնդիրը և քն-նենք, ատիկա ներքին կանոնադրի տարրական մէկ տրամադրութիւնն է:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Օրինական չէ ատիկայ: Հարցման մը տէրը երբ չի գոհանար, հարցա-պնդման կը փոխէ զայն և կը բերէ, այն ա-տեն ժողովի որոշումով օրակարգ կ'անցնի:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՖ. — Երբ հարց-ման տէրը չի՛ գոհանար, ուրեմն արդէն իսկ հարցապնդման փոխած կ'ըլլայ զայն:

Ս. ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. — Կը տեսնեմ որ Կեդրոնի երկու երեսփոխաններ իրար կը հա-կասեն: Մէկն կ'ըսէ Վարչութեան գրուածքը փաստաբանական է, իրը թէ ինքը հեղինա-կաւոր իրաւագէտ մը եղած ըլլար վերուծելու զայն...

ԱՏԵՆ. ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Խնդրեմ մի՛ ձգձգէք: Արդէն ժողովը իր օրինական մեծա-մանութիւնը գտած է, պիտի անցնինք Օ-րակարգին:

Մ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ ԷՖ. — Դուք Վարչու-թեան փաստաբանն էք:

Յ. ՃԱՆԿԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Ես չեմ գոհա-նար, չեմ գոհանար, կրնա՞ք զօռով լին գո-հացնել:

Ս. ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Մէկը ընդունեց որ Վարչութեան բացատրու-թիւնները բաւարար են, միւսը հակառակը պնդեց: Կարծես թէ մենք ձաբան կը գըտ-

նուինք կամ եւրոպական երկիր մը, և մեզի անհանօթ երկրի մը գործերուն վրայ կը խօ-սինք: Կարծես Թուրքիոյ մէջ չենք, և չենք տեսներ որ քիթերնուս տակը ամէն օր կը պատահին այդպէս ոճիւրներ, ի՞նչ կ'ըլլանք կոր, որ մէկ ոճագործը գտնուեցաւ որ ա-տիկա գտնուէր:

Հ. ԱՐԱՄԵԱՆՅ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Ո-րովհետեւ չենք հետապնդեր:

Ս. ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Ներկայ Վարչութիւնը քննադատելու համար՝ պէտք է անոր գրած քագրիւրները քննել, մէկը պէտք է կարգայ զայն որ դատէ: Արդ, ո-րերնիս անձամբ Պատրիարքարան գացինք և և կարդացինք զանոնք: Թագրիւրները կը գըր-ուին և կը դրկուին, խնդիր է թէ օգուտ կ'ընեն ատոնք: Վաղ անցնինք այս վեճէն, ու է բանի պէտք չկայ, գոհացում գտնենք Վարչութեան բացատրութիւններէն և գոցենք խնդիրը:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Փակենք ուրեմն խնդիրը:

Վ. ԹԵՔԵՆԵԱՆ ԷՖ. — Բայց գոհացում չեն ստացած հարցնողները:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Օրէնքը լրացուցէք այն ատեն:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՖ. — Ինչպէս է օրէնքը, սորվեցուցէք որ լրացնենք:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Հետեւեալ նիստին հար-ցապնդումի վերածեցէք հարցումը:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՖ. — Ինչո՞ւ ոչ հիմայ:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Եթէ ժողովը կ'ընդունի որ գոհացում ստացած չէ:

Վ. ԹԵՔԵՆԵԱՆ ԷՖ. — Ահա ուրեմն ես հիմա պիտի համոզեմ ժողովը թէ՛ գոհացու-ցիչ չէ, Լսեցինք Վարչութեան բացատրու-թիւնները, քննենք անոր զանազան կէտերը, նախ թէ Վարչութիւնը ըրա՞ւ նոյն հետա-պնդումը ինչ որ ըրաւ՝ օրինակ՝ Հանա էՖի, սպանութեան համար: Ան կը պատասխանէ թէ՛ մենք հեռագրեցինք Վանայ առաջնոր-դական Տեղապահին, և միւս կողմէ ալ ն-

խարարը հաստատեց թէ ստուգիւ գործուած է այդ ոճիւրը: Երկրորդ՝ Կ'րսէ թէ՛ դանազան առիթներով դիմումներ կատարած է, անշուշտ բերանադի, գործակատարը ուրիշ խնդիրներու համար Բ. Դուռ գացած է և ի մէջ այլոց այդ մասին ալ բերանադի տեղեկութիւն խնդրած է, բաւարար է ատիկա: Երրորդ՝ Կ'րսէ քաղաքի գրեցինք, ե'րր գրեցին, Նաթանեան—Ճանկիւեան հարցումէն առաջ թէ ետք, յաւանի չէ, պատասխանը չէ եկած դեռ, ձգե'նք այդպէս մնալ խնդիրը և կամ բաւականա՞նք նորէն բերանադի դիմումներով: Զորրորդ՝ Վարչութիւնը Կ'րսէ թէ ջանք պիտի ընենք որ բանտարկուած երկու Հայ անմեղները արձակուին, ինչո՞ւ, ինչէ՞ն գիտեն որ անոնք անմեղ են, կարելի է անոնք են բուն հարցործները, արդեօք Հայ քոյալուն համար անմեղ են, և պիտի ըսենք կառավարութեան որ զանոնք արձակէ և ուրիշ Թուրք ոճրագործներ գտնէ և բանտարկէ: Ուրեմն հետապնդում չէ եղած որ բուն ոճրագործները ձերբակալուին, ալ եղած է՝ որ գտնուած բանտարկեալները արձակուին: Հետեւաբար Վարչութեան բացատրութիւնները գոհացուցիչ չեն:

Տ. ԵՐԿԱՆՆԱՆ ԷՖ. — Կը հարցնէ թէ և զա՞մ է այդպիսի հետապնդում թէ ոչ, շատ բնական է, կրնայ ստուգուիլ զրուած քաղաքիւրէն:

Մ. ՇԻՐԻՆՆԱՆ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Այդպէ՞ս եղած է թէ առաջարկուած է ոճրագործները ազատել:

Տ. ԵՐԿԱՆՆԱՆ ԷՖ. — Գալով դիմումներ բուն: Նոյն իսկ Պատրիարք Սրբազանը անձամբ դիմումներ կատարած է այդ մասին: Եթէ Հայ բանտարկեալները յանցաւոր չեն, պէ՞տք է թողուլ որ անոնք բանտ մնան: Վարչութիւնը երբեք խտրութիւն չէ դրած և չի գնիր ոճրագործներու ազգութեան միջև: Իր հետապնդումը նպատակ ունի երեւան բերել բուն ոճրագործները, ըլլան ասոնք Հայ թէ Թուրք: Բայց եթէ օրինակ՝ այդ պատճառով 15 հոգի ձերբակալուած են, ասոնց մէջ անշուշտ անմեղներ ալ կան, և մեր պարտքն էր պնդել որ ժամ առաջ բուն ոճ-

րագործները յայտնաբերուին, որպէս ղի անմեղները արձակուին: Վարչութիւնը իր պարտքը կատարած է և կը շարունակէ կատարել այդ մասին: Ժողովին կ'իշխայ գոհանալ. կամ եթէ ոչ, հարցումը հարցապնդումի փոխել: Վարչութիւնը պիտի շարունակէ իր գործը:

Հ. ԱՐԱՄԵՆԱՆ ԷՖ. — Թագրիւրը ե'րբ գրուեցաւ:

Տ. ԵՐԿԱՆՆԱՆ ԷՖ. — Թուականը չեմ յիշեր:

Դ. Տ. ՄՈՎՍԷՄԵԱՆ ԷՖ. — Խնդիրը օրակարգ պէ՞տք է անցընել:

ԱՏՆՆ. ԷՖ. — Բայց նախ հարցնող երեսփոխանները պէ՞տք է իրենց հարցումը հարցապնդումի փոխեն:

ԶԱՅՆԵՐ. — Ժողովը թող որոշէ:

Կ. ՓԱՇԱՅԵԱՆ ԷՖ. — Ըսուեցաւ թէ «Թագրիւր»ը հարցումէն ետքը գրուած ըլլալու է: Թէ տարբերութիւն կա՞յ անձամբ դիմումին և զրաւոր «Թագրիւր»ի միջև...

ԶԱՅՆԵՐ. — (Ընդմիջելով). — Նո՞ր պիտի սորվիք այդ տարբերութիւնը:

Տ. ՓԱՇԱՅԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Պիտի ըսէք թէ կայ, բայց շատ անգամ Պատրիարքին անձամբ բրած դիմումը աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն բրած և արդիւնք տուած է քան շատ մը քաղաքիւրէն:

ԱՏՆՆ. ԷՖ. — Հարցապնդում ընողներ թող նկատի առնեն Վարչութեան տուած յաւելումական բացատրութիւնները և ըստ այնմ պատրաստուին:

Տ. ԵՐԿԱՆՆԱՆ ԷՖ. — Քուէի դրէք թէ ժողովը գոհացում ստացած է թէ ոչ:

ԶԱՅՆԵՐ. — Ժողովը թող որոշէ:

ԱՏՆՆ. ԷՖ. — Ժողովին որոշելիքը չէ ատիկա, հարցում ընողները իրենք գոհացում չեն ստացած հետեւաբար իրենք առաջիկայ նիստին հարցապնդում պիտի բերեն, այն ատեն ժողովը ինք պիտի որոշէ թէ խնդիրը օրակարգի անցնի՞ թէ ոչ: Առ այժմ խնդիրը փակուած է, կ'անցնինք Օրակարգին:

Օ Ր Ա Վ Ա Ր Գ Ա .

ԱՏՆՆ. ԷՖ. — Ինչպէս կը յիշուի, Ղեւոնդ Վրդ. գաղապարտուած էր Ազգ. Ժողովէս 11,000 ոսկիի վճարման: Վարչութիւնը փաստարանական Յանձնաժողովի մը տեղեկագրին վրայ հիմնուած, առաջարկած էր խնդիրը իրաւարարութեամբ կարգադրել, նկատի առնելով որ Ղեւոնդ վրդ. ի վրայ արձանագրուած Երուսաղիմապատկան կալուածներ կան փոխանցուելիք: Վարչութեան Ժողովի զրկուած այդպաշտօնագիրը զրկեցինք նախ կալուածոց Դիւանին որ բերած է իր տեղեկագիրը, որովհետեւ շատ ժամանակ անցած է սատր վրայէն և մոռցած կ'ըլլաք, կ'ուզէք անգամ մըն ալ կարգացուի ատիկա, շատ երկար ալ չէ:

Նշնպէս Նախաձեռնութեան Դիւանն ալ, որուն զրկուած էր նոյն խնդիրը զրկած է իր տեղեկագիրը:

(Ատենադպիր ԷՖ. կտրդաց Նախաձեռնութեան Դիւանի տեղեկագիրը որ հրատարակուած է Ազգ. Ժողովի Դիւանի տեղեկագրութեան մէջ, իսկ կալուածոց Դիւանի տեղեկագիրը ԺԲ. նիստի մէջ):

ԱՏՆՆ. ԷՖ. — Ինչպէս կը տեսնուի, երկու դիւաններն ալ համամիտ գտնուած են Վարչութեան:

Ս. ԲԻԻՐԱՏ ԷՖ. — Մագաւտեան վրդ. ի խնդիրը Սահմանադրութենէն առաջ սկսած էր արդէն. բարեկարգաբար այսօր վերջաւորուելիքն ունի: Եւ ես ուրախ եմ որ խնդիրը այնքան ծեծուելէ ետք կը հաստատուի որ անոր դէմ եղած ամբաստանութիւնները որքան չափազանցուած են: Ան թիւները որքան չափազանցուած են: Եւ այսօր յառաջացեալ տարիքի մը մէջ է, երբ արդիւնք ազգին և Երուսաղէմի ծառակար խնդիրը մատուցած է, փոխարէն հատուցում ունենալով հալածանք: Ես խղճի ամենայն հանգարտութեամբ կը յայտարարեմ թէ նախ հանգարտութեամբ կը յայտարարեմ այս Ժողովը իր պարտքը չէ կատարած այն որ հետամտմբ: Այսօր գոնէ պարտաւոր է կատարել այդ պարտքը՝ երբ անա առիթը

կը ներկայանայ անոր դէմ եղած անիրաւութիւնները դարմանելու: Երեք տարի առաջ, Խորհրդարանական Յանձնաժողովի տեղեկագրին վրայ Ժողովս գաղապարեց զայն և գործադրութիւնը յանձնեց Վարչութեան, որ սակայն անգործաբերի նկատեց այդ վճիռը: Ասոր ապացոյցը այն է, որ կազմուած փաստարանական և ուրիշ Յանձնաժողովներ, մէկիկ մէկիկ քաշուեցան, և եղբակացութիւնը այն եղաւ որ Խորհրդարանական Յանձնաժողովի տեղեկագիրը չի համապատասխաներ ճշմարտութեան...:

ԶԱՅՆ ՄԷ. (Ընդմիջելով). — Ուրիշ՞ կ'եղբակացուի:

Ս. ԲԻԻՐԱՏ ԷՖ. — (Շարունակելով). — Փաստերը կը խօսին: Փաստարանական Յանձնաժողովի տեղեկագիրը արդէն ամէն բան պարզած է:

Այսօր ան հիւանդոտ վիճակ մը ունի, Վարչութիւնը այդ պատճառով որոշեց գոնէ եկամուտներէն մաս մը անոր յանձնել, Արդէն բաւական զրկանքի ենթարկուած է, նոյն իսկ Երուսաղէմէն իրեն անուան զրկուած 200 ոսկին Տեստական Խորհուրդին քով ալ պահ դրուած է: Մարդ մը որ 20,000 ոսկի արժող իր վրայ արձանագրուած կալուածները այսօր աղքատ, Երուսաղէմի վանուածները այսօր աղքատ, ինչո՞ւ զայնալ 7500 ոսկի արժող կալուածի մը տարեկան եկամուտը իրեն թողուլ որ ապրի: Այսօր Ազգ. Ժողովը իր վերջին խօսքը պիտի ըսէ, պէտք է անձնական կիրքերէ ազատ կերպով դառնալ և վերջացնել խնդիրը մարդու մը որ երկար տանէ ի վեր զրպարտութեան զոհ գացած է: Ուստի կոչում կ'ընեմ ձեր խղճմանը, մեղք է այս մարդը, 40 տարիէ ի վեր անխնայ կերպով ազգին ու Երուսաղէմին ծառայած է:

Ս. ԷՍՄԷՐԵԱՆ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Խեղճ անիծեր է ազգին, Երուսաղէմն ալ քանդեր է:

Ս. ԲԻԻՐԱՏ ԷՖ. (Շարունակելով). — Ճշմարտութիւնը երեւան կուգայ, ես միայն կը թելադրեմ որ երեսփոխանները անկաշկանդ

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ ԷՖ. — Անձիդ դէմ չէր այլ տեսութեանդ դէմ:

ՍԱՐԳԻՍ ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. — Տաճկական առածը կ'ըսէ. «Տխրեցին հաղորդեալն իմանալը կէլիւ»...

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Խորհրդարանական լեզուէ, մի հեռանաք:

ՍԱՐԳԻՍ ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Չեմ հեռանար: Նախանձն էֆ. գիտնալու է որ ամէն անհատ, իր ունեցած պահանջը ստանալու համար, կրնայ և իրաւունք ունի պարտապահին կալուածները զըրաւել: Իմ առաջարկս ալ այդ ձեւն է, Ղեւոնդ վրդ. էն պէտք է ստորագրութիւն պահանջուի: Այդ թուղթը վարչութիւնը թող ուզէ, բայց գիտեմ որ չպիտի սոսյ ան, այն ատեն պիտի հասկցուի որ ան չուզիր իրաւախոհութիւն:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Առաջարկը Ղեւոնդ վրդ. էն չէ. այլ վարչութեան: Պէտք է կամ ընդունիլ կամ վերադարձնել վարչութեան որ մեր նախկին որոշումը գործադրէ:

ՍԱՐԳԻՍ ԷՍՄԵՐԵԱՆ ԷՖ. — Առաջարկը նախորդ վարչութեան է, անհնաք հիմակուանը իր նախորդին որոշումը կ'ընդունի:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վարչութիւնը ինքը հոռ է թող ըսէ: Բայց նախ խօսքը իւրաքանչիւր էֆ. ին է, կը խնդրեմ որ կարճ խօսիք:

ՍՄԲԱՏ ԲԻԻՐԱՏ ԷՖ. — Կարծեմ արժանի չեմ այդ գիտողութեան. ևս միշտ կարճ խօսած եմ: Էսմէրեան էֆ. ի փառսերը այնքան նշանակութիւն ունին որքան Ղեւոնդ վրդ. ի մասին իր բրած անսովոր դուշակութիւնները: Վարչութիւնը արդէն կալուածներուն փոխանցումը կատարած է: Այդչափ զործ արդէն կատարուած վերջացած է:

Լ. ՍԱՄԹՃԵԱՆ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Ամբողջը չէ փոխանցում:

ՍՄԲԱՏ ԲԻԻՐԱՏ ԷՖ. — Մէկ մասը միայն մնացած է հաշուական խնդրին կարգադրու-

թեան համար: Վարչութեան պէտք է յանձնենք որ իրաւաւորութեամբ մնացեալն ալ վերջացնէ: Իսկ Էսմէրեան էֆ. ի կալուածները իր նշանակող անուակին չափ արժէք ունի. անուակ մը սրուն ըսնալին ալ, ինքն ալ կորսուած է:

ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆԵԱՆ ԷՖ. — 3-4 տարիէ ի վեր սա Երուսաղէմի խնդիրը հանելուկի պէս կայ ու կը մնայ: Ժողովս դատապարտած է Ղեւոնդ վրդ. ի իրեւ զեւթար, ևս այն ատեն հոռ չէի, բայց անհերքելի է սախկոս: Բայց կը հարցնեմ Էսմէրեան էֆ. ին որ տեղեակ է ամէն բանի: Ի՞նչ կ'ըսէք. երբ խնդիր մը երեք քննիչներէ կ'անցնի և առանք իրարմէ ասորերը եզրակացութիւններ կը հանեն: Ամէն զիր կ'ընայ սխալ բայց, բայց հաշիւը, թուարանութիւնը ա՛յսօրաւորն է $2+2=4$ կ'ընէ՞նք բացարձակ և մէկ տեսակ ճշմարտութիւն մըն է: Այդ երեք տեսակ քննիչները երեք տեսակ թիւեր հանեցին, մէկը 11,00 հանեց, միւսը 7,00 այսչափ և երրորդը 5000 այսչափ: Գումարներու միջև բաւական մեծ տարբերութիւն մը կայ: Բայց այդ ըսել չէ որ զեւթում չէ եղած, զեւթում մը կայ ու կը մնայ: Սակայն պէտք է վերջացնել խնդիրը պէտք է վարչութեան ձեռքն որ վերջացնէ: Եթէ զեւ երեսփոխանական ժողովին մէջ մնայ, անդին զեւթումները կը չարունակուին: Սխալն Ղեւոնդ վրդ. ի զեւթումները չէ Երուսաղէմի մէջ անոր նըման շատ մը զեւթարարներ կան: Յարութիւն Պատրիարքի մահուան ատեն 115 հաւ Բուսի իր կալութեան թուղթեր կային 4500 ոսկի հնչուն դրամ կար, ատենք ո՛ւր դացին 5 տարուան մէջ հաւեցա՞ն:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Խնդրէն մի չեղիք:

ՆԵՐՍԷՍ ՕՀԱՆԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Չեմ չեղիր. մենք հոռ 200 ոսկիով զբաղած ատենին, անդին Երուսաղէմի մէջ գողութիւնները կը չարունակուին: Պէտք է վարչութեան ձեռքն որ կարուկ կերպով վերջացնէ խնդիրը:

Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԷՖ. — Ես համամիտ եմ առաջարկուած ձեւի մասին. կալուածոց և նախաձեռնութեան զեւթումներու և վարչութեան առաջարկները համաձայն են իրարու: Աւելորդ է չորէն մանկ Ղեւոնդ վրդ. ի գործերու մէջ, ամանց համար ան մեղաւոր կըրնայ ըլլալ իսկ ամանց համար ալ սուրբ...

Ն. ՕՀԱՆԵԱՆ ԷՖ. (Ընդմիջելով). — Սուրբ չի կրնար ըլլալ:

Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԷՖ. (Շարունակելով). — Համամիտ եմ որ հարցուի այժմու վարչութեան թէ խնդիրը կ'ընդունի ինքը կարգադրի և ի՞նչ ձեւով կ'ընդունի: Ես համակարծիք չեմ զեւթումին թէ ներկայ վարչութիւնը պարտաւոր է իր նախորդին ձեւը ընդունիլ:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Այդ պաշտօնագիրը մեր նախորդէն գրուած է, մենք ալ կ'ուզենք որ վերջանայ խնդիրը: Ուստի կը խնդրենք որ հարցը լիազոր իրաւասութեամբ և ամբողջապէս վարչութեան յանձնուի՝ անպայման կեկտով:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վարչութիւնը կ'ընդունի իր նախորդին առաջարկած ձեւը, խնդիրը իրաւարարութեամբ կարգադրելու մասին:

ԱՐ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Բացարձակ իմաստով չենք ընդունիր զայն. բայց նկատի կ'առնենք այդ ձեւն ալ և երբ յարմար տեսնենք կը գործադրենք:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. (Նոյնպէս վարչութեան կողմէ). — Պէտք է խնդիրը վարչութեան յանձնուի անպայման և լիազոր իրաւասութեամբ, այն վստահութիւնը ունենալով որ ազգին իրաւունքները բարձր պիտի պահենք:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Իրր Դիւան, Ժողովիս արժանապատուութեան տեսակէտով բացառութիւն մը պարտք կը սեպիմ ապա: Այս ժողովը վարչութեան փախաքած ձեւը չի կրնար տալ իր որոշումներուն: Իր օրակար-

կարդին վրայ այդ խնդիրը կար. իր նախաքննիչ զեւթումները եղաւկապութեան մը յանգած են, և այժմ զայ մանաւորի է թէ վարչութիւնը որ յատկապէս խնդրած էր ստիպողութիւն ապ խնդրին. այժմ ինքը վարչութիւնը չուզիր ընդունիլ այն ձեւով որ իր նախորդը առաջարկած է: Ժողովին արժանապատուութեան հակառակէ իրաւակէտները փոխել վարչութեանց փոփոխութեան հետ: Ներկայ վարչութիւնը մէկ բառով իր նախորդին տուած իրաւարարական որոշումը կը ջնջէ:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. — Բայց նկատի ունեցէք որ նախորդ վարչութիւնը ալ իր պաշտօնագրին մէջ գրած է թէ «ի հարկին» իրաւարարութեան պիտի զիմէ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ներկայ վարչութիւնը ինք իր մէջ ալ համաձայն չի թուիր այդ մասին, համաձայնեցէք վերջը արապայտուեցէք:

ԶԱՅՆԵՐ. — Տեղեկարար մը որոշեցէք:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Վարչութեան անդամները բոլորն ալ համաձայն են այդ մասին և իրենց նիւսերու մէջ ամէն ինչ որոշած:

Դ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ԷՖ. — Կալուածոց փոխանցումը ի՞նչ եղաւ կը հարցնեմ վարչութեան:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վարչութիւնը թող բացատրութիւն տայ:

Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Եւտի Գուլէինը արդէն փոխանցուած է, իսկ Երուսաղէմի զեւ չէ վերջացած: Վերջին օրերս հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ «Պիր զըսըմ էմլազըն Ֆէրաղըմ թէչկպիւս օլընմըլ տըր»:

Դ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ԷՖ. — Վարչութիւնը հաւանութիւն տուա՞ւ ատոր, ո՞ր կալուածները փոխանցուած են, որո՞նք վիճելի մնացած դեռ: Երկու բառով թող պատասխանէ:

ՏՕԲԹ. ԵՐԶՈՒՆ ԷՆ. (Վարչութեան կողմէ).— Փոխանցման հրահանգ տուած ենք հեռագրով, և պատասխան տալոյնք թէ արդէն փոխանցուելու վրայ են, 4700 ոսկինոց կալուածները կը մնան երկու պատճառով. նախ՝ կը յիշէք որ Խորհրդարանական Յանձնաժողովի անդակադրին վրայ այս ժողովը մեծամասնութիւն ունէր երբ իր վճիռը տուաւ, իսկ խնդիրը Խառն ժողովին յանձնուելու մասին որոշում մը տալու համար մեծամասնութիւնը զոյացնել: Երկրորդ՝ Ղեւնդ վրդ. 2000 ոսկի կը պահանջէ, մինչդեռ մինչև յայժմ 200 ոսկի ունի ինք մեր արամադրութեան տակ պիտի քննենք տալիս ալ, երբ խնդիրը Վարչութեան յանձնէք, մենք ազգին իրաւունքն ալ անոր իրաւունքն ալ պիտի քննենք և ողի իրաւն պիտի աշխատենք, ազգին իրաւունքները արդար ըլլալով հանդերձ պաշտպանել:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ.— Վարչութիւնը կ'ըսէ ուրեմն թէ՛ Խորհրդարանական Յանձնաժողովի անդակադրին վրայ արուած նախկին որոշումնիդ մեզի համար անդործադրելի կը թուի. թէ՛ համոզուած ենք որ զայն գործադրելով՝ ազգին շահերը կ'ոման, կալուածներն ալ կը մնան, ուրեմն արածնեցէք մեզ որ մեր զիսցածին պէս ընենք. կամ իրաւարարութեամբ և կամ դատարանով կորզողրենք. կ'ըսէ թէ՛ Ձեր նախկին որոշումով մեզ կաշկանդած էիք. նկատի կ'առնենք նախորդ Վարչութեան առաջարկն ալ, զոր նախաքննիչ Դիւանները իրաւացի գտած են: Բայց ասով Ազգային ժողովի նախորդ որոշումը անգործադրելի նկատուելով՝ պէտք է բեկանուի և Վարչութեան թողութիւնը կարգադրէ խնդիրը իր ուղածին պէս: Սակայն հոս խնդիրը երկնդեցաւ. նախ կալուածներու խնդիրը, որոնք երկու տեսակ են. մէկը՝ աւանդները որոնք վերադարձուած են, և միւսը հաշիւներու հետ կապ ունեցողները որոնք յետաձգուած են: Հիմա կ'իմանաք որ առաջինները վերադարձուած են...

ՉԱՅՆԵՐ (Ընդմիջելով).— Ո՛չ չեն վերադարձուած:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ. (Շարունակա-

կելով).— Չվերադարձուածները, ասանդ մնացածները չեն, այլ վիճելիները, 4700 ոսկինոց Ղեւնդ վրդ. ի՞նչ անձնակազմին համար գնած կալուածներն են ասոնք: Էմմէրեան էֆ. ինչպիսիք թեման կը յանձնեմ այս կէտը. և ալ թերահաւատ էի առաջ որ Ղեւնդ վրդ. չպիտի փոխանէր, բայց այժմ իմացանք որ Ղեւնդ վրդ. առանց նոյնիսկ սպասելու որ իր հաշիւները վերջացնեն, աւանդները դարձուցած է ազգին: Այն անձը զոր իրը զեղծարար, իրը գող ամբաստանեցինք ի զուր, 30-40000 ոսկի արժող կալուածները ազգին վերադարձուց: Չեմ ըսեր թէ ըստովին անմեղ է...

ԺԱԳ. ՍԱՅԱՊԱՆԷՆ ԷՆ. (Ընդմիջելով).— Միայն եւեթի Գուլէիներ փոխանցուած է ըսուեցաւ: Ա՛յդ էր միակ աւանդը:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ. (Շարունակա-կելով).— Ղեւնդ վրդ. ինքը քանիցս զիմում ըրաւ թէ անպայման կը փոխանցէ կալուածները, ըսաւ որ պատրաստ է անձամբ երուսաղէմ կրթալ՝ փոխանցելու մնացածները, երբոր չեղաւ, փոխանորդադիր չինեց ձեռքերնիս տուաւ, երուսաղէմ զըրկեցին և փոխանցումները կատարուեցան:

Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԷՆ. (Ընդմիջելով).— Դեռ չեն կատարուած:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ.— Եթէ չեն փոխանցուած կ'ամբաստանեմ Վարչութիւնը: Եթէ Վարչութիւնը իր ներքին անկերպարան վիճակին պատճառով տարիէ մը ի վեր դեռ չ'փոխանցեց՝ յանցանքը Ղեւնդ վրդ. ինքն է, այլ ինչ է, Ղեւնդ վրդ. յանձնառու եղաւ փոխանցելու. Վարչութիւն չեկաւ չըսաւ մեզի թէ Ղեւնդ վրդ. խաբեց մեզի:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՆ.— Ժողովը անորոշութեան մէջ է այդ մասին: Վարչութիւնն ալ դժբախտաբար որոշ չէ իր արտայայտութեանց մէջ:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ.— Որովհետեւ յետին միաքերով կը վարուի. պէտք է որոշ ըսէ իր միտքը:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՆ.— Վարչութեան բացատրութիւնները պակասաւոր են:

Տ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ ԷՆ. (Վարչութեան կողմէ).— Ժողովը աւելի լուսարանելու համար՝ աւելցնենք որ 4700 ոսկինոց կալուածները միայն վիճելի են. և զիստակցութեամբ կ'ըսենք թէ միւս կալուածներուն փոխանցման յապտուէ մին պատճառը մտաւնաւիս մին է, գուցէ ենքրիկներ ալ եղան: Երուսաղէմի միարանութիւնը ուզեց որ ըստ կալուածները միասին փոխանցուին, Ղեւնդ վրդ. ը մերժեց և 4700 ոսկինոցը չուզեց փոխանցել: Միարանութիւնը պնդեց թէ ան ալ պէտք է փոխանցուի միւսներուն հետ: Մենք միջամտեցինք և հրահանգ տուինք որ փոխանցեն առ այժմ որր որ կուտայ: Սա ալ բացատրեմ թէ ինչո՞ւ Ղեւնդ վրդ. չուզէր որ 4700 ոսկի փոխանցուի: Ան կ'ըսէ թէ վիճելի է ասիկա. ևս դատապարտուած եմ, բայց չեմ ընդունիր նախ իմ առարկութիւններս քննուին և յետոյ թող ես ասն իմ անձնական եկամուտներս: Երկրորդ. Խորհրդարանական Յանձնաժողովը որոշեց որ 2000 ոսկի կալուածը առնուի, միւսը ձգուի: Բայց ինքը կը պնդէ ու կ'ըսէ. կամ ըստ ասեք կամ ըստ ինքն ալ ձգեցէք: Ահա իրերու վիճակը: Խնդիրը ձգեցէք մեզի, մենք կը կարգադրենք:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ.— Փոխանցումը կատարուած է թէ ոչ:

ՉԱՅՆԵՐ.— Այլ բաւական է:

Դ. ՏԵՐ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ԷՆ.— Քննուած և լուսարանուած խնդիր մըն է այս, Էմմէրեան էֆ. «Տիքնիզի» հազարեցան իմանալով կեկիր» ըսել ուղեով կարծեց որ արդէն անոր եկամուտը կապիլ որոշուած էր: Քննեցինք Երուսաղէմական Յանձնաժողովով, աս համոզումը գոյացուցինք. — Ժողովը կրնայ վարչութեան հարցնել — թէ՛ եկամուտ մը Էմմէրեանի ըսածին համաձայն եմ, որ երկար և դժուար խնդիր է, դատաւորներ որոշել, ստիպել որ երկու կողմը անոնց որոշումները ընդունին. մանաւանդ պայմաններ դնել թէ, «ստորագրութիւն պիտի տաս, աւանդ պիտի ձգես»: Քանի որ Վարչութիւնը ըսաւ որ արածնենք իրեն իր ուղածին պէս կարգադրելու

խնդիրը, և իրաւունք ունէր, թողունք անոր որ կամ իրաւարարութեամբ և կամ ուրիշ միջոցներով կարգադրէ: Ուրեմն բեկանելով մեր նախկին որոշումը յանձնենք Վարչութեան:

ՁԱՅՆԵՐ. — Երբեք, բեկանում չըլլար:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Տակաւին խօսք ուղղակի կան Նախահան, Սոյապալեան և Արամ Հաւանան էֆէնալները, կ'ուզէ՞ք, վիճարանութիւնը շարունակուի թէ փակենք:

ՁԱՅՆԵՐ. — քուէ, քուէ...

(Մեծամասնութեամբ որոշուեցաւ փակել վիճարանութիւնը):

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Վարչութեան խնդրած է ստիպողութիւն առ այդ խնդրին: Վիճարանութիւնը փակուեցաւ, բայց դեռ որոշում մը չուիք: Վարչութիւնը որոշումի մը կ'սպասէ անշուշտ, որպէս զի իր ընթացքը ճշտէ: Խնդրեմ հիմակ իսկ որոշում մը առք այդ գործը վերջացնելու լիազօր իրաւասութեամբ և անպայման: Այս է մեր բանաձեւը:

ՁԱՅՆԵՐ. Բեկանում պէտք չէ:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. Մեր առաջարկին մէջ բեկանում չիլայ:

ԺԱԴ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ ԷՖ. — Բեկանումի խնդիր չիլայ Վարչութիւնն ալ այդպէս յայտարարեց. ուրեմն քուէարկենք Վարչութեան պահանջը:

(Պահ մը դադար արուեցաւ ժողովին):

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Աստուծոյ վերաբացում է: Սակայն եթէ ժողովին բարեկարգութիւնը չպահանջէք կը ստիպուիմ բոլորովին փակել այսօրուան նիստը:

ԺԱԴ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ ԷՖ. — Վիճարանութիւնը արդէն փակուած է: Քուէարկութեամբ լիազօրութիւն տանք Վարչութեան, որ յարմար ձեւով Ղեւոնդ վրդ.ի խնդիրը կարգադրէ, ի հարկին դատ իսկ բանալով

անոր դէմ. բայց առով Ազգային ժողովի նախորդ որոշումը բեկանում չըլլար:

(Աստուծոյ կէֆ. կը կարգայ ներկայացուած երկու բանաձեւերը). —

Նախաքննիչ Դիւաններու տեղեկագիրներուն եղբայրացութեան համաձայն, Ազգ. ժողովը Ղեւոնդ Մ. վրդ. Մագսուտեանի բոլոր կալուածական և հաշուական գործոց վերջնական կարգադրութիւնը՝ լիազօր իրաւասութեամբ և անպայման կը յանձնէ Վարչութեան:

Ժ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ

Ղեւոնդ Մ. Վ. Մագսուտեանի կալուածական և հաշուական բոլոր խնդրոց կարգադրութեան մասին լսելով Ազգ. Վարչութեան առաջարկի գիրը և նախաձեռնութեան ու կալուածոց ղեկավարներուն այդ առթիւ տուած տեղեկագիրները որոշեց Ազգ. Վարչութեան յանձնել լիազօր իրաւասութեան:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Վարչութիւնը որին համաձայն է:

Ա. ԴԱՍՊԱՐԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան կողմէ). — Մենք առաջին բանաձեւը անփոփոխ կ'ընդունինք. «Լիազօր իրաւասութեամբ և անպայման»:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Բայց այդ բանաձեւին մէջ նախաքննիչ ղեկավարներու եղբայրացութիւնները չեն յիշուիր:

ՁԱՅՆ ՄԸ. — Այդ ձեւով չընդունիր Վարչութիւնը:

Վ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. — Նախաքննիչ ղեկավարներու եղբայրացութիւնները կը ջնջէ Վարչութիւնը, և քաւք պլանէ կը պահանջէ. մենք չենք կրնար ընդունիլ այդ ձեւով լիազօրութիւն մը:

ՏՕՔԹ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. (Վարչութեան

կողմէ). — Բայց նախաքննիչ ղեկավարներու եղբայրացութեամբ կարելի չենք գտնել իրաւարարութեամբ վերջացնելու գործը, մինչդեռ մենք ազատ կ'ուզենք ըլլալ:

(Ստացաւ 14 քուէ):

Բ. ԲԱՆԱԶԵԻ

Վ. ԹԷՐԶԵԱՆ ԷՖ. — Կրնանք այդ երկու եղբերը հաշտեցնելով, ըսել՝ «Ժողովը լսելով նախաքննիչ Դիւաններու եղբայրացութիւնները, Վարչութեան լիազօրութիւն կուտայ որ իրաւարարութեամբ կամ ուրիշ միջոցներով վերջացնէ խնդիրը»:

(Հինգ վայրկեան միջոց կը արուի, բանաձեւերը բարեփոխելու համար: Եւ յետոյ կը կարգացուին հետեւի բանաձեւերը՝ իրենց բարեփոխուած և վերջնական ձեւին մէջ).

Ա. ԲԱՆԱԶԵԻ

Ազգային ժողովը Ղեւոնդ վրդ.ի հաշուական խնդրոց կարգադրութիւնը, Վարչութեան առաջարկին և Նախաքննիչ Դիւաններու տեղեկագիրներուն եղբայրացութեանց համաձայն, կը յանձնէ Վարչութեան:

ԴԱԻԻԹ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ով որ համաձայն է ասոր թող ձեռք բարձրացնէ:

(Ստացաւ 6 քուէ):

ՁԱՅՆ ՄԸ. — Վարչութեան բանաձեւն ալ թող կարգացուի:

ՁԱՅՆԵՐ. — Վարչութիւնը իրաւունք չունի բանաձեւ բերելու:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ուրեմն 6ի դէմ 14 քուէով ընդունուեցաւ Տէր Մովսէսեան էֆ.ի բանաձեւը: Խնդիրը և աստանդ փակուած է:

(Աստանդ փակուեցաւ ժամը 6ին):

Սզգային Ընդհանուր Ժողովոյ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ.
Ե. ՊԵՏԱԶԶԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ.
Լ. ԽՕՃԱՍՍԱՐԵԱՆ

(Գ. Վ. Ինակ)

Գում-գաբու, Գում գաբու ի դուրս

69.	Դալիթ	էֆ.	Տէր-Մո սէսեան
70.	Համբարձում	»	Պոյաճեան
71.	Սարգիս	»	Սուին
72.			

Կէսիկ-վաշա

73.	Հմայեակ	էֆ.	ձրամեանց
74.	Յարութիւն	»	ձանկիւլեան
75.			
76.			
77.			

Սամբիա Ս. Գեորգ

78.	Գրիգոր	էֆ.	Զօհրապ
79.	Լեւոն	»	Սաաթճեան
80.	Հակ	»	Խօճասարեան
81.			
82.	Պարգել	»	Փափագեան
83.	Լեւոն	»	Սեղորոսեան
84.	Ռուբէն	»	Փափագեան

(Ե. Վ. Ինակ)

Գում զկուցնուկ - Ինասիէ

85.	Երուանդ	էֆ.	Խորասան
86.	Լեւոն	»	Տէմիսիպաշեան
87.	Ռուբէն	»	Զարգարեան
88.	Ոսկան	»	Մարտիրոսեան
89.			

Թօփ-գաբու

90.			
91.	Երուանդ	էֆ.	Օտեան
92.	Վառաճապուհ	էֆ.	Մանուկեան
93.			

Սամարիա Ալքրմէրմէր

94.			
			Սկիւսար Ս. Խաչ
95.	Բարսեղ	էֆ.	Աւետիսեան
96.	Դարեգին	»	Տէմիսիպաշեան
97.			
98.	Յարութիւն	»	Շահրիկեան
99.	Վարդգէս	»	Սէրէնկիւլեան
	Իմէլի-նիսար.	»	Պոյաճը-գիւղ. Եւնի-գիւղ
100.	Արքանամ	էֆ.	Տէր-Յակոբեան

ԴԱՒԱՌԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՆԱՆԵՐ

(Ա. Վ. Ինակ)

101.	Վահան	էֆ.	Թէրէեան
102.			
			Խարբերգ
103.	Տր. Փաշաեան	էֆ.	
			Կարին
104.	Սողոմոն	էֆ.	Տէր-Ազարեան
			Կիւրին-Մանգրիբ
105.	Միսաք	էֆ.	Գօռնեան

Մուգ

106.	Գեղամ	էֆ.	Տէան
107.			Զուլեւաճաղ-Զարսանճաղ
			Տապիգոն
108.	Օննիկ	էֆ.	Զիֆթէ-Սարաֆ

(Բ. Վ. Ինակ)

109.			
110.	Մեղրոն	էֆ.	Բալու
			Կիւրճեան
111.	Ստեփան	էֆ.	Կօզլ
			Գըպրըզեան
112.	Վահան	էֆ.	Կատարիա
			Էսսեան
113.	Սարգիս	էֆ.	Հալէպ-Այնթապ
			Գնաճեան
114.	Տօթ. Գրիգոր	էֆ.	Նիկովիդիա
			Ճէլալ
115.	Տօթ. Ներսէս	էֆ.	Պաղսաս
			Թիւլեան
116.			Գեւրգ

(Գ. Վ. Ինակ)

			Ակն
117.			
118.	Արթարի	էֆ.	Սարաֆեան
			Կատարիա
119.	Սեպուհ	էֆ.	Իսթիլեան
			Զմիւռնիա
120.			
			Հանրն
121.	Տօթ. Տէօվլէթ	էֆ.	Տատրեան
			Մալաթիա
122.	Օննիկ	էֆ.	Զայեան
			Պանթրմա - Պալլիսի
123.	Տիրան	էֆ.	Երկանեան
			Վան
124.			

(Դ. Վ. Ինակ)

			Աղբիւնապոլիս
125.	Օննիկ	էֆ.	Տէրունեան
			Աստու
126.	Արիստակէս	էֆ.	Գաղաթեան
			Բապէ
127.	Աղէքսանդր	էֆ.	Փանոսեան
			Կուսին - Ամիոն - Գարա. Հիսար
128.	Զարեհ	էֆ.	Խօրասանճեան

ՊԵՐՍԱՆ		ԳՊԱՐԱՏԻԱ	
սպար	է.Ֆ. Նևսոն	է.Ֆ.	Պոլոսեան
130. Արքանա	է.Ֆ. Հայրիկեան	135. Տր. Խաչիկ	Կոնեա
	Տիգրանակերտ	136. Ժագ	է.Ֆ. Սայապալեան
131. Տիգրան	է.Ֆ. Նազաշեան		Երզնկա
	Էրզնկա	137. Գարրիէլ	է.Ֆ. Նորատունկեան
132.	(Ե. Վիկտոր)		Մարտ - Ջէյրուն
	Ամասիա - Մարգարեան	138. Սմբատ	է.Ֆ. Բիւրատ
133.	Բաբերդ		Շապին-Գարահիսար
	139.		Սեբասիա
134. Երուանդ	է.Ֆ. Միմարէլեանլեան	140. Տօթ. Նազարէթ	է.Ֆ. Տաղաւարեան

Մ Ա Յ Ր Դ Ի Ի Ա Ն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՈՅ

Ա. Ստեփան	Գալիլէի է.Ֆ. Նուստունկեան	Ա. Ատենաղայիր	Երուանդ է.Ֆ. Պէյազեան
Բ. »	Հայկ » Խոնառարեան	Բ. »	Անտոն է.Ֆ. Թարագ
Գ. »	Տր. Տաղաւարեան է.Ֆ.	Գ. »	Հմայեակ է.Ֆ. Աբամեանց

Ն Ա Խ Ա Ք Ն Ն Ի Զ Դ Ի Ի Ա Ն Ք

ԶԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Տ. Հմայեակ Արքեպ. Դիմարեան	(Ատղայ.
Բ. Տօթ. Գ. ձեւալ	
Գ. Տօթ. Թիւեան	

ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Տ. Մաղարիա Եպիսկ. Տէրունեան	
Բ. Տօթ. Թէրզեան	
Գ. Ս. Սուրին	

ԴԱՍՏԻՍԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Յակոբ է.Ֆ. Պոյաճեան (Ատենաղայիր)	
Բ. Լեւոն է.Ֆ. Սեդրոսեան	
Գ. Մարկոս է.Ֆ. Նաթանեան	

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Հ. Պոյաճեան (Ատենաղայիր)	
Բ. Դաւիթ Տէր-Մովսէսեան	
Գ. Մ. Շիրինեան	

ԿԱԼՈՒՍԾՈՅ ԴԻԻԱՆ

Ա. Սարգիս Գնաճեան	
Բ. Վահան Էսայեան	
Գ. Թորգոմ Պոյաճեան (Ատենաղայիր)	

ԽՄԲԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Մ. Գօլունեան	
Բ. Երուանդ Օտեան	
Գ. Վ. Թէրէեան (Ատենաղայիր)	

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Արիստակէս Գապարեան (Ատենաղայիր)	
Բ. Խաչիկ Սրվաճեան	
Գ. Ժագ Սայապալեան	

ԵԼԵԻՄՏԻՑ ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲ

ՅԱՐԲԱՆԵՐԱԿԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Յարութիւն Շահիկեան	
Բ. Օնիկ Տէրունեան	
Գ. Պարգեւ Փափաղեան	

Ա. Մ. Հայկազն	
Բ. Ս. Սարաֆեան	
Գ. Թ. Պոյաճեան	
Դ. Տր. Տաղաւարեան	

ԳԻՆ 1 ՂՐՈՒՄ

Սեփականութիւն Ազգ. Սեփական, գգ. Ժողովոյ ծախուց յատկացեալ
 Կը ծախուի յ'Ազգ. Խորհրդարան Ղալաքիոյ